

Správa z aktivity

Názov aktivity: Valné zhromaždenie členov Európskej siete pre poľnohospodárstvo, pôdohospodárskych poradcov a vidiecke služby (European Forum for Agriculture and Rural Advisory Services – EUFRAS, ďalej len EUFRAS)

Termín realizácie: 26.- 28. 02. 2024

Miesto realizácie: Vantaa, Helsinki, Fínsko

Cieľ aktivity: Účasť na valnom zhromaždení členov EUFRAS, prezentácia Inštitútu znalostného pôdohospodárstva a inovácií (ďalej len IZPI) ako nového člena siete EUFRAS.

Účastníci za IZPI: Ing. Mária Šášiková, PhD., Ing. Katarína Tóthová

Prílohy: Program, fotodokumentácia

Priebeh: IZPI dostalo pozvánku na Valné zhromaždenie členov siete EUFRAS do Fínska 9. januára 2024. Vzhľadom na to, že IZPI sa stalo riadnym členom siete EUFRAS v septembri 2023 a komunikácia s riadiacim orgánom a tajomníkom EUFRAS doteraz prebiehala iba online formou, bola fyzická účasť IZPI predstaviteľov na Valnom zhromaždení očakávaná. Komunikáciu s tajomníkom siete EUFRAS, ktorého sídlo je v Lotyšsku, nateraz prebrala CJ AKIS. Okrem účasti na 2 dňovom programe, ktorý bol vopred stanovený riadiacimi predstaviteľmi siete EUFRAS, zástupcovia IZPI odprezentovali organizáciu ako nového člena EUFRAS formou posteru, prezentácie a video vizitky.

Aktivity 1.dňa:

- Valné zhromaždenie EUFRAS organizovala asociácia ProAgria – poskytujú služby a poradenstvo v oblastiach: obchodný manažment, finančný manažment, živočíšna výroba, rastlinná výroba, klimatické riešenia. Podľa súčasného generálneho riaditeľa ProAgria, asociácia zohráva rozhodujúcu úlohu pri usmerňovaní fínskej prvovýroby pri riešení výziev spôsobených digitálnou revolúciou, klimatickými zmenami a všeobecnou krízou ziskovosti.
- Úvodné slová od Jussi Juhola – súčasného predsedu siete EUFRAS a Harriho Mäkiuokko-generálneho riaditeľa ProAgria. Jussi Juhola vo svojom úvodnom slove zdôraznil dôležitosť networkingu, ako jedného zo základných kameňov EUFRAS, krátko sa už v úvodnom slove venoval EUFRAS-u a jeho histórii a jeho ambícií ovplyvňovať aktívne SPP.
- Nasledovali prezentácie nových členov siete EUFRAS: 1. Švédske znalostné centrum pre chov zvierat, 2. Inštitút znalostného pôdohospodárstva a inovácií, Slovensko. IZPI je jediným členom siete EUFRAS zo Slovenska.
- J. Juhola – vo svojej prezentácii zhodnotil kľúčové aktivity EUFRAS siete za rok 2023 a oboznámil prítomných aj o plánovaných aktivitách na rok 2024. Jednou z plánovaných aktivít je napr. Konferencia v škótskom Edinburgu, ktorá sa bude konať 10. – 13. 9. 2024; nová Erasmusplus aplikácia: mentorský a školiaci program pre mladých poradcov. Ako jeden z kľúčových momentov v roku 2023 je považovaná aktivita mladých členov EUFRAS, ktorí vytvorili a zrealizovali mentorský a školiaci program s cieľom rozvíjať a posilňovať schopnosti mládeže v poľnohospodárstve, podporovať vytváranie sietí, riešiť spoločné výzvy, ktorým čelia mladí poradcovia, a zdieľať svoje skúsenosti. V slovenských podmienkach absentujú mladí ľudia v poľnohospodárstve celkovo, ale aj v poradenskom systéme, takže myšlienka školenia mladých poradcov a vytvorenie tréningových kurzov napr. v spolupráci s SPU v Nitre a skúsenými pôdohospodárskymi poradcami, by bola uplatniteľná aj pre IZPI.
- Ďalej boli prezentované ekonomické ukazovatele siete EUFRAS a plánovaný rozpočet na rok 2024.
- V ďalšej časti valného zhromaždenia sa pristúpilo k hlasovaniu na zvolenie nových členov predstavenstva. Novým predsedom EUFRAS sa stal Rui Almeida, z portugalskej spoločnosti CONSULAI.

- V 2. časti stretnutia boli prezentované aktivity jednotlivých Horizon Europe projektov, ako i2connect, IPM platform a Attractis, ClimateSmartAdvisors. Bol tiež spomenutý cieľ sa viac v rámci EUFRAS-u venovať témam EÚ projektov a rozširovaní informácií o možnostiach zapojenia sa členov EUFRAS-u do medzinárodných projektov.
- Záverečnými aktivitami prvého pracovného dňa vo Fínsku boli: prezentácia posterov jednotlivých členov EUFRAS siete, krátke predstavenie sa každého prítomného člena a taktiež rozdelenie prítomných do pracovných skupín a participácia na skupinových zadaniach v súvislosti s aktivitami projektu Attractis a ClimateSmartAdvisors so špecifickým zameraním na poľnohospodárskych poradcov.

Aktivity 2. dňa:

- 8:00 hod. transport z hotela na Univerzitu v Helsinkách. Univerzita má 4 kampusy (City Centre, Kumpula, Meilahti a Viikki) a 11 fakúlt. My sme navštívili kampus v Helsinkách, Fakultu poľnohospodárstva a lesníctva (Viikki campus).
- Privítanie na pôde univerzity, krátka informácia o Univerzite – národne jedinečná fakulta s vysokým medzinárodným postavením. Vytvára nové poznatky založené na výskume a školí odborníkov na udržateľnú bioekonomiku. Výskum a vzdelávanie sú zamerané na otázky týkajúce sa využívania obnoviteľných zdrojov, poľnohospodárstva a potravinárstva, lesov a materiálov, ako aj vodných ciest a využívania vody. Fakulta sa nachádza v kampuse Viikki v Helsinkách, ktorý zahŕňa výskumnú farmu Viikki, niekoľko skleníkov a arborétum Viikki. Inštitút Ruralia pôsobí v Seinäjoki a Mikkeli. Lesná stanica Hyytiälä v Juupajoki špecificky slúži na výskum a výučbu týkajúcu sa lesných a atmosférických vied.
- Nasledovala prezentácia generálneho riaditeľa ProAgria (Harri Mäkiuokko) o aktivitách a službách asociácie, ale aj o globálnej transformácii, výzvach pre poľnohospodárstvo, budúcnosti poľnohospodárstva. Ako najhlavnejšie výzvy súčasnosti uviedol: zmena klímy - zmierňovanie a prispôsobovanie sa; rast populácie; nedostatok zdrojov a hranice planéty Zem; zodpovednosť, spotrebiteľské správanie, regulácia; význam sebestačnosti a bezpečnosti dodávok. Súčasná doba ukazuje, že každá krajina sa musí postarať o vlastnú produkciu potravín. Vo všetkých týchto bodoch je nevyhnutný technologický rozvoj a zmena myslenia obyvateľov každej krajiny. Harri Mäkiuokko hovoril aj problémoch fínskych farmárov, ktoré najčastejšie riešia – sucho, povodne, aké plodiny by boli najvhodnejšie zvoliť do budúcnosti s prihliadnutím na klimatickú zmenu, výskyt nových škodcov. Fínski farmári sú ochotní hospodáriť v súlade s európskou Zelenou dohodou, avšak pri správnom a spravodlivom nastavení pravidiel. Ekologické poľnohospodárstvo je vo Fínsku na ústupe, vracia sa tradičné hospodárenie a taktiež vo Fínsku nastáva trend tzv. city farming“ – napr. farmári chodia na farmu len v prípade potreby vykonania určitých úkonov, ale žijú v mestách. Veľkým problémom sa stáva, podobne ako na Slovensku a v ostatných krajinách EÚ, aj starnutie farmárov.
- Prezentácia aplikácie Biocode – je to kalkulačka uhlíkovej stopy pre potravinárske značky, výrobcov potravín a farmárov. Je to jednoduchý nástroj na riešenie chaosu pri podávaní správ a na jasné oznamovanie environmentálnych hodnôt zákazníkom. Dôležitým odkazom v rámci tejto prezentácie bolo, že je viac ako potrebné v súčasnej dobe venovať priestor vzdelávaniu konzumentov o uhlíkovej stope, napr. používanie farebných kódov na potravinách, ktoré označujú level uhlíkovej stopy. Bola zdôraznená tiež dôležitosť tohto nástroja do budúcnosti, nakoľko sa zdá, že EÚ bude do budúcnosti podobné dáta od farmárov a producentov vyžadovať.
- Prezentácia Natural Resources Institute Finland (Luke) – Arto Lattuka predstavil úlohy a zameranie inštitúcie. Luke je výskumná organizácia pôsobiaca pod Ministerstvom poľnohospodárstva a lesníctva Fínska, ktorá buduje udržateľnú budúcnosť a blahobyt z obnoviteľných prírodných zdrojov. Úlohou tohto inštitútu je podporovať konkurencieschopné podnikanie založené na trvalo udržateľnom využívaní obnoviteľných prírodných zdrojov, ako aj na blahobytu a vitalite vidieka. V rámci prezentácie bol spomenutý aj spôsob zberu dát prostredníctvom nástroja EconomyDoctor.
- Záverečnou prezentáciou druhého dňa pracovného stretnutia vo Fínsku, bola prezentácia úlohy AgriHubu (Susanna Lahnamaki-Kivela) a fínskej siete rozvoja vidieka (Tuula Kallio) pri implementácii AKIS a spolupráci AKIS aktérov. AgriHubi, znalostná sieť farmárov a podnikateľov v agro-sektore, vznikol v roku 2021 – slúži na posilnenie AKIS systému vo Fínsku, aj napriek tomu, že AKIS systém vo Fínsku fungoval ešte pred rokom 2021. Financovanie AgriHubi pozostáva z financovania

zainteresovaných subjektov (AKIS aktérov) a financií z fínskeho ministerstva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, ako aj ministerstva školstva. Fínsky AKIS sa zameriava na silný a prierezový prenos vedomostí, vzdelávanie a poradenské služby; posilnenie medzi tematických inovácií v odvetví poľnohospodárstva a mimo neho; podpora digitálnej transformácie v odvetví poľnohospodárstva a mimo neho; investície do širokopásmového pripojenia, konektivity a budovania znalostí. Implementácia AKIS systému vo Fínsku prebieha v spolupráci AgriHubi a Národnej siete rozvoja vidieka vo Fínsku, kde každá inštitúcia má svoje úlohy. AgriHubi sa venuje AKIS aktivitám: úzka spolupráca medzi podnikateľmi v agrosektore, poradcami, výskumníkmi a vzdelávaním; podpora silného manažmentu farmy a inteligentného poľnohospodárstva; podpora znalosti poľnohospodárskych údajov; informovanie o možnostiach financovania z Horizon Europe a iného medzinárodného financovania; koordinácia a udržiavanie pracovných skupín v poľnohospodárstve a záhradníctve a iné. Národná sieť rozvoja vidieka vo Fínsku má v implementácii AKIS na národnej úrovni taktiež svoje úlohy: podporovať a aktivovať medzi tematické inovácie a EIP skupiny; organizovať školenia a iné akcie súvisiace s AKIS, napr. inovačné tábory, workshopy, školenia pre poradcov; posilňovanie medzinárodnej spolupráce a sietí. Spoločnou úlohou týchto dvoch fínskych inštitúcií pri implementácii AKIS je vývoj a údržba AKIS platformy; propagácia inovácií; organizovanie školení a podujatí súvisiacich s AKIS; zdieľanie inovácií a výsledkov projektov.

- Nasledovala exkurzia – návšteva univerzitného skleníka. Skleníky pozostávajú z 51 samostatných miestností s individuálne riadenou klímou a zavlažovaním s rozlohou od 27 do 109 m². Celková plocha skleníkov je cca 2400 m². Používa Priva Hortimation B.V. (Nederland) softvér na riadenie klímy a zavlažovania. Automatizácia je regulovaná na centralizovanom základe a nastavenia sú prediskutované s každým projektovým tímom. Komplexná kontrola zahŕňa teplotu, svetlo, zahmlievanie, tieňové a zatemňovacie závesy a kontrolu CO₂, ako aj fertigáciu a meteorologickú stanicu. Strešné a stenové materiály skleníkov sú sklo a vysoko priehľadný akrylát; a podlahy sú z betónu. Okrem vykurovacích potrubí nie je zariadenie pevne upevnené, čo poskytuje flexibilitu pre usporiadanie nových a inovatívnych techník a rastlín až do výšky 3,5 m. Obslužné budovy prirahlé k skleníkom obsahujú priestory pre manipulačné zariadenia a merania, manipuláciu s prípravkami na ochranu rastlín, chladiarne a iné skladovacie priestory, spolu cca 850 m². Poľnohospodársko-lesnícka fakulta a Fakulta biologicko-environmentálnych vied umiestnili v prevádzkovej budove skleníka 4 rastové miestnosti, 17 rastových kabinetov a laboratórne priestory. Tieto zariadenia zaberajú plochu 230 m².

Záver aktivity:

Cieľ zahraničnej cesty bol splnený. Okrem úspešnej prezentácie IZPI ako nového člena EUFRAS siete, sme nadviazali nové kontakty na medzinárodnú spoluprácu. Veríme, že členstvo IZPI v tejto európskej sieti poľnohospodárstva, rozvoja vidieka a poradenstva bude prínosné do budúcnosti a prinesie nové možnosti našej účasti napr. v projektoch Horizon Europe a pomôže nám nasmerovať sa na úspešnú implementáciu AKIS systému v SR.

Vypracoval: Ing. Katarína Tóthová

dňa: 29.02.2024

Schválil: Mgr. Vladimíra Gudábová

dňa: 01.03.2024